

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

З нами Правда, з нами Справедливість, з нами Чесність і Честь

Третій Тост

2026 рік • ВЕРЕСЕНЬ • № 9 (789)

УКРАЇНА ШАНУЄ СВОЇХ ЗАХИСНИКІВ

У столиці відбувся IX Міжнародний ветеранський форум «Нова архітектура ветеранської політики», організований Міністерством у справах ветеранів України за підтримки партнерів і ветеранської спільноти.

ФОРУМ ЗІБРАВ понад 500 учасників і учасниць – ветеранів і ветеранок, їхніх рідних, представників сімей полеглих воїнів, волонтерів, представників органів державної влади, громадянського суспільства, дипломатичного корпусу, міжнародних партнерів.

Промову Президента України Володимира Зеленського на ветеранському форумі читайте на 2-й стор.

КЛЮЧОВІ ПРІОРИТЕТИ ВETERANСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Міністр у справах ветеранів України Віталій Кім представив пріоритети роботи Міністерства на 2026–2027 роки під час IX Міжнародного ветеранського форуму «Нова архітектура ветеранської політики», організованого Мінвeterанів за підтримки партнерів і ветеранської спільноти.

довжити держава. Родина – частина системи. Підтримка має охоплювати ветеранів і ветеранок, членів їхніх сімей та родини загиблих Захисників і Захисниць України», – наголосив міністр.

Ще один пріоритет – спрощення переходу від військової служби до цивільного життя. Йдеться про цифровізацію послуг, обмін даними між державними системами та скорочення кількості дій, документів і звернень, які сьогодні має здійснювати сама людина. «Якщо держава вже має інформацію – вона не має права просити людину надати її ще раз. Ветеран не має працювати кур'єром між державними органами», – зазначив Віталій Кім.

У напрямі здоров'я та відновлення фокус буде на цілісному маршруті від лікування і реабілітації до безбар'єрності та професійної реалізації, сімейній реабілітації та підтримці ветеранів і ветеранок з інвалідністю.

Економічний блок охоплює питання працевлаштування, розвитку ветеранського підприємництва, освіти та професійної перекваліфікації, залучення ветеранів й ветеранок до публічної служби, а також партнерства з бізнесом для створення нових робочих місць. Окреме завдання – виконання визначених урядом показників щодо забезпечення житлом.

«Зберігаємо й розвиваємо те, що дає результат. Відмовляємося від неефективних рішень. Ми не повинні створювати нове просто заради нового», – сказав міністр.

Окремий напрям – міжнародне співробітництво: залучення ресурсів та експертизи партнерів і використання українського досвіду у формуванні майбутньої європейської ветеранської політики.

Підсумовуючи, Віталій Кім запропонував оцінювати роботу Міністерства за конкретними змінами.

ВІН ОСНОВИ – принцип: держава має бути зібрана навколо ветерана, а не ветеран сам збирає навколо себе державу. «Завдання ветеранської політики давно сформульовані самою ветеранською спільнотою. Є також конкретні завдання уряду та визначені показники, які маємо виконати. Тепер головне – їх реалізація і конкретний результат для ветеранів, ветеранок та їхніх родин», – зазначив Віталій Кім.

Робота Міністерства буде зосереджена на п'яти пріоритетах: державному супроводі, вшануванні та пам'яті, переході від військової служби до цивільного життя, здоров'я та відновленні, економічній незалежності та можливостях.

Один із ключових напрямів – формування системи державного супроводу на основі практик, які вже працюють у війську, мережі фахівців із супроводу ветеранів і демобілізованих осіб і ветеранської інфраструктури.

«Людина не може завершити службу і разом із нею втратити супровід. Після звільнення має про-

ЗАХИЩАЮТЬ ДЕРЖАВУ КОЖНОГО ДНЯ

У День танкових військ 14 вересня Президент України Володимир Зеленський зустрівся з танкістами та відзначив їх державними нагородами.

«Я ХОЧУ ВАМ подякувати за вашу службу й подякувати за всі ці складні дні повномасштабної війни. Від перших днів окупації ви завжди боронили нашу державу. Дякую вам, вашим побратимам», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент окремо подякував рідним і близьким танкістів, які завжди підтримують їх.

«Мотивуючи вас, вони зміцнюють танкові війська, зміцнюють настрій наших воїнів і дають можливість вам думати про державу, захищати нашу державу кожного дня», – зазначив він.

Володимир Зеленський від-

значив воїнів орденами Богдана Хмельницького III ступеня, «За мужність» I–III ступенів. Серед нагороджених – танкісти, які відзначилися під час Київської та Харківської операцій, у боях на

Донеччині й Запоріжжі та брали участь у Курській операції. У складі танкових екіпажів воїни під ворожим вогнем та атаками FPV-дронів знищували окупантів і російську техніку.

ЗДОБУВАЮТЬ ВАЖЛИВУ ІНФОРМАЦІЮ

У День воєнної розвідки 7 вересня Президент України Володимир Зеленський зустрівся з українськими розвідниками, привітав їх зі святом і відзначив державними нагородами.

ГЛАВА ДЕРЖАВИ подякував розвідникам за інформацію, яка допомагає ухвалювати необхідні рішення, будувати дипломатію та планувати важливі операції, які відчуває Росія.

«Історія ваша – це захист нашої держави, участь розвідників у ключових битвах цієї війни. Я хочу подякувати вам за захист столиці разом з усіма Силами оборони та безпеки України в першій ключовій битві повномасштабної війни за нашу столицю. Я дякую за операцію зі звільнення Зміїного – це результат багато в чому ваш, і Військово-Морських Сил, і нашої армії, безумовно. Перша така масштабна перемога України в

Чорному морі в цій війні», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент подякував українським розвідникам і за сміливі операції на фронті, допомогу нашої армії та всім іншим складовим Сил оборони та безпеки України.

Глава держави наголосив, що українці, які захищають нашу країну, стали одне одному справжніми побратимами, і важливо цінувати внесок усіх складових Сил оборони та безпеки України в захист нашої держави.

«Всі складові так чи інакше користувались інформацією, яку здобувала саме воєнна розвідка. Так чи інакше наші воїни в різних

складових Сил оборони та безпеки України воювали й воюють поруч щодня – пліч-о-пліч. І саме так має бути й надалі. Братерство всередині кожної складової Сил оборони та безпеки України – елемент єдності всього нашого суспільства. Українці виграють, коли підтримують одне одного. Я дякую за саме такий підхід і таку бойову й розвідувальну роботу», – зазначив Володимир Зеленський.

Президент побажав розвідникам подальших результатів у захисті України від Росії.

«Хай завжди за ім'ям вашої організації буде саме історія сміливих, по-хорошому зухвалих і завжди ефективних – заради України – воїнів, аналітиків, здобувачів важливої для нашої держави інформації. І хай завжди ваш внесок у єдність України буде відчутним», – наголосив глава держави.

Президент закликав пам'ятати кожного й кожну, хто віддав своє життя за Україну. Пам'ять полеглих українських розвідників ушанували хвилиною мовчання.

Глава держави відзначив воїнів орденами Богдана Хмельницького II та III ступенів, «За мужність» I–III ступенів, Данила Галицького, медалями «За військову службу Україні» й «Захиснику Вітчизни».

Напередодні Дня рятівника Президент України зустрівся з працівниками ДСНС і відзначив їх державними нагородами.

Читайте на 3-й стор.

ВІТАЄМО ПОБРАТИМА!

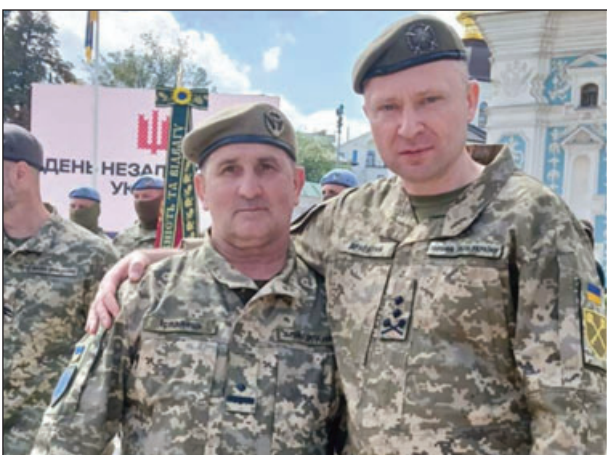
У КИЄВІ В ДЕНЬ Незалежності України Президент України Володимир Зеленський вручив орден Богдана Хмельницького I ступеня ветерану війни в Афганістані, військовослужбовцю 65-ї окремої механізованої бригади майору Михальчуку Тарасу Григоровичу.

Він став повним кавалером ордена Богдана Хмельницького всіх трьох ступенів!

Нагороджений наш бойовий побратим за особисту мужність і самовіддане виконання військового обов'язку. Проявив виняткову мужність і відвагу.

Щиро вітаємо нашого земляка з високою державною бойовою нагородою!

Прес-служба
Тернопільської обласної організації
УСВА.

БЮДЖЕТ НА ПІДТРИМКУ ВETERANІВ

У проєкті Державного бюджету України на 2027 рік на підтримку ветеранів передбачили 20,5376 млрд гривень. Це на 3,03 млрд гривень, або 17,3%, більше, ніж у плані на 2026 рік. Проєкт бюджету уряд схвалив 15 вересня та подав до Верховної Ради на розгляд.

КОШТИ планують спрямувати на житло для ветеранів; повернення до цивільного життя; відновлення та реабілітацію; розвиток ветеранського підприємництва; роботу фахівців із супроводу та інші програми; вшанування пам'яті загиблих захисників і захисниць України.

Загалом фінансування Міністерства у справах ветеранів має здійснюватися за чотирма бюджетними програмами та трьома субвенціями.

Найбільші суми передбачили на житло та безпосередню підтримку ветеранів і їхніх родин. 6,897 млрд гривень планують спрямувати на забезпечення житлом ветеранів війни з інвалідністю I–II групи, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також членів їхніх сімей. Порівняно з 2026 роком фінансування цього напрямку має

(Закінчення на 3-й стор.)

ДО УЧАСНИКІВ ФОРУМУ з промовою звернувся Президент України Володимир Зеленський.

Слава Україні!
Шановні наші воїни, усі наші захисники й захисниці України, шановні українські ветерани!

Шановні гості нашого форуму: пане міністр Вадефуль, пане генерал Келлог!
Усі присутні!

Дякую всім вам, хто продовжує традицію саме такого ветеранського форуму напередодні Дня Незалежності України. І дуже дякую вам за захист нашої держави. З великою повагою до всіх наших українських ветеранів. Дякуємо вам.

Це, на мій погляд, дуже символічна подія, яка, впевнений, ще десятиліттями буде говорити всім новим поколінням українців перед нашим найбільшим державним святом абсолютно чіткий меседж: незалежність України тримається на плечах тих, хто її захищає, хто заради неї готовий битись і перемогти. Дякуємо нашим воїнам.

Незалежність – це не просто якийсь один момент у минулому нашої держави. Хоча ми всі цими днями згадуємо один той день 1991 року – 24 серпня, коли Україна відновила незалежність після багатолітнього чужого панування, – кожен із нас може назвати ще багато моментів, важливих днів, рішень та боїв, коли вирішувалася доля нашої держави. І вирішується зараз, у цей час, у війні, що триває і про яку ніхто не має права забувати. Вирішується в героїзмі українських воїнів, що є незмінним, у силі нашого народу, який обов'язково здобуде мир для своєї незалежної, суверенної, сильної держави. І ми маємо шанувати не тільки той день 24 серпня 91-го року, але й кожен день, кожен вчинок, кожен бій, які вберегли Україну від Росії, і від 2022 року, і від 2014 року. Як тут і зараз проявляються в кожному з вас – у наших воїнах, у наших ветеранах і в рідних наших захисників і захисниць. Хотів би подякувати родинам наших воїнів, ветеранів, дітям, дружинам, чоловікам, близьким, батькам, матерям – усім подякувати за підтримку наших воїнів і наших ветеранів. Дякуємо вам.

Хай кожен такий форум і всі прояви спільної уваги до ветеранської справи будуть незмінним нагадуванням, що України просто не було б – я впевнений стовідсотково – без її захисників і захисниць, без усіх тих, хто сьогодні з нами, хто сьогодні заради України б'ється і хто віддав своє життя, щоб наша незалежна держава була. І ми сьогодні є, у нас є прекрасна Україна, і з нами точно є завжди пам'ять полеглих воїнів – це найкращі сини та доньки нашої держави.

Прошу зараз ушанувати пам'ять загиблих героїв хвилиною мовчання. Дякуємо їм. Дякуємо вам. Прошу сіди.

Шановні українці, українки!
Шановні присутні, шановні наші парламентарі, шановні наші урядовці, голови громад!

Україна потребує дійсно нового, глибокого погляду та справжньої і діє-

вої систематизації ветеранської політики. Наша повага до ветеранів повинна відображатися конкретною системною роботою державних інституцій та в громадах.

Перше. Давно пора переглянути законодавство так, щоб ветерани не були просто начебто «додатковою категорією» до когось іще в державі. На жаль, законодавчий погляд на ветерана досі передусім як на пільовика серед інших пільовиків. При всій повазі до всіх, але тим не менше потрібно це виправити. На мій погляд, потрібно це виправити. Потрібне сучасне, достойне саме ветеранське законодавство виключно про ветеранів і ветеранок, але й сімей ветеранів. Зараз це ще, на жаль, не повністю є в нашої державній політиці та в діяльності громад. Але сім'я ветерана, сім'я нашого полеглої воїна, сім'я нашого

Іноді буває, не побудовані простори – це одна проблема. Зараз ми бачимо іншу проблему: побудовані простори, але стоять пусті, бо їх збудували, але, напевно, не змогли наповнити важливим сенсом, якісними послугами та реальною допомогою, яку потребує

проходили, але не таку війну, але тим менш проходили відповідні виклики. У них є інфраструктура, вони все розуміють, може, не все, багато чого. Але багато країн інших, із якими треба більше працювати, особливо, ви знаєте, з тими країнами, які через

УКРАЇНА ШАНУЄ СВОЇХ ЗАХИСНИКІВ

воїна, нашого полоненого, нашого зниклого безвісти – сім'ї мають бути повноцінними суб'єктами ветеранської політики.

Я дуже хотів би попросити уряд України разом із головою та разом із нашими парламентарями й самими ветеранами підготувати відповідні законодавчі пропозиції. І, можливо, якщо є така потреба на ваш погляд, на ваш розсуд, подумати, якщо є така потреба, щоб була відповідна повага – можливо, варто кодифікувати законодавство. Про це треба говорити, я розумію, що це дуже непросто, але кодекс, який стосується ветеранів, – треба подивитись на цю ідею уважно.

У нас 1,5 мільйона ветеранів і в нас сім'ї – більше ніж 1,5 мільйона – у нас родини, сім'ї ветеранів. Ми розуміємо, що це дійсно велика частина суспільства України. Тому я би звернув на це увагу, на саме можливість – потенційний Ветеранський кодекс. І обговорити між собою, і дати обов'язково мені фідбек, якщо можна.

Друге. Нам потрібно дуже багато практичних змін у тому, що саме є змістом ветеранської політики – що її наповнює, які саме можливості та перспективи ми створюємо для ветеранів і ветеранок.

На жаль, бюрократичні є перепони, часто вони сильніші, ніж та, якщо чесно, підтримка, яку від своєї держави можуть отримати наші ветерани й ветеранки. На жаль, соціальний супровід ветеранів досі фундаментально не побудований, не побудований так, щоб справді вирішувати наявні проблеми, всі наявні проблеми ветеранів. На жаль, недостатньо підтримки тим ветеранам і їхнім сім'ям, коли воїн після важкого поранення потребує тривалої реабілітації та догляду. Буває, знову на жаль, що ветеранські простори в громадах – і ми це бачили – стоять пусті.

ветеран і його родина, а не яку комусь здається, що вона повинна бути, яку потребує ветеран, і, знов-таки підкреслюю – ветеран та його родина.

Я прошу уряд України в цілому та міністерства ветеранів, оборони, охорони здоров'я, соціальної політики та фінансів, а також нашу команду підключити, підключити парламентарів і голів громад запропонувати рішення щодо потрібних змін у всіх аспектах соціального супроводу ветеранів і членів родин наших героїв, маршрут ветерана від служби до цивільного життя, у системі державних і місцевих послуг для ветеранів, які б відповідали реаліям сьогодення. Все змінюється, змінюється наше життя, тому треба змінювати підходи. Багато є також застарілих норм і підходів.

Держава має змогу й повинна створювати перспективу для ветеранів і ветеранок, для родин наших героїв. Часто буває, що зовсім не держава з її потенціалом і ресурсами – найбільший помічник ветерана, і не громада й навіть не той, хто формально звється помічником ветерана в громаді чи фахівцем із супроводу ветерана в цивільній лікарні, а тільки інший ветеран, чи ефективна патронатна служба тієї чи іншої бригади, чи якась конкретна ветеранська спільнота в громаді чи області. Треба ефективно спрямувати державні ресурси та скоординувати ресурси громади. Я дуже розраховую саме на це як на одну з ключових цілей Міністерства у справах ветеранів.

Потрібно також більше працювати й з нашими партнерами у світі для підтримки ветеранських програм тут, в Україні. Реально мало хто знає, є проактивні держави, вони дуже поважають українського воїна, знають, що таке ветеран, знають усі виклики й знають історично по своїх державах,

відповідні свої внутрішні питання політичні, конституційні, своє внутрішнє законодавство не можуть допомогти війну зброєю, але точно хочуть допомогати нашим воїнам альтернативою. Альтернатива зрозуміла: послуги, інфраструктура, допомога нашим воїнам, нашим ветеранам. І я дуже хотів би, щоб наш уряд, якщо вийде, але дуже хотілося б, щоб ми напрацювали, спробували систематизувати все до Покрови й запропонувати відповідну програму змін.

Далі. Хочу подякувати парламентарям, зокрема, за нещодавно ухвалений закон України про забезпечення права військовослужбовців, ветеранів і військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію та протезування. Дякуємо. Цей закон закладає важливу основу для подальших кроків. Але тільки цим ми не можемо обмежуватись. За попередні роки багато робилося у ветеранській політиці на основі... в уряді це називається на основі «експериментальних постанов». Багато із цих постанов працювало, це були постанови Мінвету, а також Кабміну, різних міністерств.

Треба дати всьому цьому більш надійну основу – і з цільовим поглядом і на ветеранів, і на родини ветеранів. Якщо добре показали себе відповідна постановова та програми підтримки, наприклад лікування зубів і зубопротезування, то треба це розширювати та від таких конкретних речей йти по всіх інших потребах і перспективах, які є дуже актуальними і для ветерана і для сім'ї. Щоб не тільки, зокрема, сам ветеран, а сім'я, яка супроводжує, чекає, присвячує себе, отримала всю необхідну допомогу й не лишилася наодинці з усіма викликами. Щоб ветеран із родиною міг отримати можливість відпочинку й адаптації. Ми про це говорили з міністром. Я думаю, що він сьогодні розкаже більш у деталях ці пропозиції цієї програми, тобто щоб була... дуже хочу, щоб відпочинок був усієї родини, щоб вони могли це мати і щоб ми розглядали не тільки державні заклади. Щоб усе ж таки був ширший вибір, він є на ринку України, і щоб не на самого ветерана, я це підкреслюю, але й на його рідних ми могли адресувати державні та в громадах житлові програми, освітні програми, все, що стосується підтримки ветеранського бізнесу, все, що стосується підтримки ветеранського спорту.

Я сам є бачив і розумію, які сильні наші ветерани, і не можу порівнюватися з ними, і треба підтримувати всі ці ветеранські активності, участі ветеранів у патріотичному вихованні в школах.

На жаль, буває так, що дехто в суспільстві, у державних структурах, у громадах сприймає наших ветеранів виключно як реципієнтів тієї чи іншої форми допомоги. Але ветеран – це наш актив, це актив держави, це той, хто якраз може допомогти самій державі. Ветеранська спільнота – це одна з основ суспільного устрою. І саме так треба формувати нашу політику – справді політику героїв, а не політику спроб щось дати ветерану, щоб після того не помічати його.

Наступне. Державна політика щодо ветеранів і сімей ветеранів має будуватися на чітких даних. Потрібен аналіз відповідних маршрутів ветерана – і від служби до цивільного життя, і при потребі тієї чи іншої послуги від держави, і при активності ветерана в громаді та у відносинах із державними інституціями. Таких даних на сьогодні, на мій погляд, недостатньо. Ми повинні чітко розуміти, які саме рішення, що були прийняті раніше, – які з них спрацювали: що працює, що живе, а що, вибачте, треба змінювати. І живі рішення, ті, які

заслужують на розширення, – це треба дуже швидко приймати такі рішення, і є рішення, які заслуговують на перегляд. І це має бути значно більше, ніж вирішити проблему постійних черг і постійного очікування, з якими, на жаль, змушені ладнати ветерани та сім'ї. І це потрібно – ветеран точно не має бути наче «кур'єром» між державними органами зі своїми документами.

Я знаю, що також є пропозиції у Мінвету, в урядовців. Дуже розраховую, що ці проблеми будуть вирішені. Потрібно цифровізувати кожен «папірець» і створити умови, коли інформація є автоматично й ветерану, й родині точно не треба дбати про ту чи іншу довідку. Так само має бути чітка та фахова підготовка всіх наших інституцій, зокрема помічників ветерана та інших фахівців. Важливо, щоб їм не довелося бути гідями по неіснуючих послугах. Нам потрібні чіткі дані про те, що має бути в основі рішень держави, в основі рішень громади, щоб рішення завжди працювали.

І ще одне – про стійкість нашої політики героїв.

Наші парламентарі, Верховна Рада України ухвалила закон про створення Українського пантеону. Це ще один наш крок на втілення принципу, що українські герої різних часів, які боролися заради України, заради нашої незалежності й зараз надишають українців та українок бути сильними – сильними значить вільними, – усі наші справжні герої заслуговують на належне вшанування. Український пантеон обов'язково буде. І тільки українці будуть вирішувати для себе, хто є нашими героями. І це повинно відбуватися не тільки на національному рівні – тут, у столиці.

Я прошу всіх державних посадовців та представників наших українських громад значно більше залучати спільноту ветеранів до реалізації політики вшанування наших героїв та подвигу Українського народу. Не хтось інший за українських воїнів і ветеранів має вирішувати, що буде вшануванням їхньої сили та як це буде, а саме ті, хто виборов Україну волю, мають брати безпосередню участь у тому, як це буде зафіксовано історією нашої держави, і не тільки нашої держави – історією в цілому, пам'яттю людей та суспільства й меморіальними об'єктами в наших громадах. Україна – це країна, яка шанує своїх захисників і шанує своїх захисниць – в усіх сенсах слова шанує, – поважає та, безумовно, залучає. Це дуже важливо.

Дякую всім вам!
Слава Україні!
Героям Слава!

ОБГОВОРИЛИ РЕАЛІЗАЦІЮ ЗМІН ДО ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

безпечення реальної змістовної підтримки, спрощення доступу до послуг, цифровізація процесів і підвищення ефективності роботи державних і місцевих інституцій.

Для Міністерства у справах ветеранів України пріоритетними є чотири взаємопов'язані напрями: медична допомога, реабілітація та протезування; реформа системи фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб; реформа системи ветеранських просторів; санаторно-курортне лікування та оздоровлення ветеранів.

Прем'єр-міністр Сергій Корецький зазначив, що на 2027 рік у бюджет планують закласти близько 18,5

мільярда гривень на підтримку ветеранів, яких станом на зараз більш як 1,5 мільйона. Сергій Корецький запропонував визначити відповідального за координацію всіх пріоритетів ветеранської політики й запевнив, що Кабінет Міністрів готовий сприяти розв'язанню всіх проблемних питань.

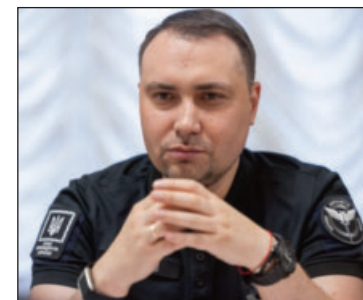
Міністр у справах ветеранів Віталій Кім розповів про роботу над переходом від моделі супроводу ветеранів до єдиного маршруту ветерана, який охоплюватиме питання від звільнення з військової служби до отримання всього комплексу необхідних послуг.

Кирило Буданов зазначив, що

важливо системно інформувати суспільство щодо впровадження змін, щоб усі ветерани знали про доступні для них можливості.

Одне з головних питань – реалізація закону щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів і колишніх військовополонених на належну медичну допомогу, реабілітацію та протезування. Зокрема, щоб ветерани отримували необхідну медичну, реабілітаційну та протезну допомогу за чітким маршрутом, без повторного проходження одних і тих самих процедур і бюрократичних бар'єрів.

Ще один важливий пріоритет – реформа системи ветеранських

просторів. Вони насамперед мають відповідати реальним потребам ветеранів і тих громад, де вони проживають.

Під головуванням керівника Офісу Президента України Кирила Буданова відбулося засідання Координаційної ради з питань захисту прав ветеранів війни та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України, а також з питань полонених та осіб, зниклих безвісти.

ПІД ЧАС IX Міжнародного ветеранського форуму глава держави визначив ключові завдання щодо ветеранської політики. Серед них – необхідність перегляду законодавства та формування сучасної системи, орієнтованої безпосередньо на ветеранів, ветеранок і членів їхніх сімей, за-

НАБЛИЖАЄМО ПЕРЕМОГУ РАЗОМ

Волонтерський центр "Патріот" Тернопільської обласної Співки ветеранів Афганістану вчергове відправив допомогу на фронт в 65-у окрему механізовану бригаду на Запорізький напрям бойових дій.

ЗА ЗІБРАНІ донати ветеранів-«афганців» Тернопільщини та небайдужих людей повністю відремонтували позашляховик NISSAN TERRANO II після значних пошкоджень на лінії бойового зіткнення.

Завантажили в автомобіль комплект коліс, п'ять маскувальних сіток, кікімору для снайпера, ящики для скидів, порційне харчування в реторт-пакетах, сирокочені ковбаси, енергетичні напої та воду, засоби особистої гігієни, мед, чай, каву, печиво і домашні смаколики, супи швидкого приготування, сигарети та все необхідне по запитках наших військових.

Військовослужбовці із 65-ї ОМБр, які приїхали за автомобі-

лем, подякували ветеранам-«афганцям» за постійну допомогу та підтримку бойових підрозділів бригади та вручили відзнаку командира «За волонтерську діяльність» керівнику волонтерського центру «Патріот» Тернопільської обласної Співки ветера-

нів Афганістану Василю Когуту.

Щира подяка всім, хто долучився до відправки цієї допомоги: ТМ "Карпатська джерельна", ресторану "Три бажання", ТМ "Довгошля", тернопільській пекарні, колективу дитсадку № 31, Анатолію Павловському, Степану Горішному, Людмилі Майка та всім небайдужим людям, хто допомагає наближати нашу Перемогу.

Особлива подяка ветеранам-«афганцям» Тернопільщини за постійну фінансову і матеріальну підтримку та фізичну допомогу на завданні машин, а Сергію Лісовому – за ремонт пошкодженого автомобіля.

Разом до Перемоги!

**ПРЕС-СЛУЖБА
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
УСВА.**

КИЇВСЬКА міська Співка ветеранів Афганістану передала два автомобілі 37-й окремій бригаді морської піхоти. Військовослужбовці бригади, які приїхали за автомобілями, висловили щирі подяки столичним «афганцям» за турботу і допомогу.

У Києві відбулася презентація спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця щодо стану реалізації ветеранської політики в Україні.

ГІДНІ УМОВИ, ПОВАГА І РЕАЛЬНА ТУРБОТА

В ОБГОВОРЕННІ взяли участь Керівник Офісу Президента України Кирило Буданов, заступник міністра у справах ветеранів України Руслан Приходько, представники інших міністерств і відомств, народні депутати України, ветерани і ветеранки, представники громадських ветеранських організацій та партнерів.

Доповідь Уповноваженого зафіксувала системні питання, з якими найчастіше звертаються ветерани, ветеранки, їхні рідні та родини полеглих захисників і захисниць: складні процедури оформлення статусів і виплат, питання пенсійного та житлового забезпечення, доступ до лікування й реабілітації, реалізація пільг і підтримка родин загиблих, полонених і зниклих безвісти.

Озвучені в доповіді питання ще раз підтверджують актуальність пріоритетів ветеранської політики, уже визначених Президентом України Володимиром Зеленським, Прем'єр-міністром України Сергієм Корецьким і міністром у справах ветеранів України Віталієм Кімом. Ключові з них Президент окреслив під час Міжнародного ветеранського форуму напередодні 35-ї річниці Незалежності України.

Для реалізації цих пріоритетів Міністерство у справах ветеранів України вже сформувало конкретні завдання та реалізує план роботи.

Єдина державна система супроводу: створення цілісної системи – від моменту звільнення зі служби до конкретного результату для людини – та її інтеграція із супроводом у військових частинах. Фахівець має не лише консультувати, а супро-

воджувати людину, за потреби беручи частину дій на себе.

Спрощення та цифровізація: перехід від військової служби до цивільного життя з мінімальною кількістю дій з боку ветерана. Мінвeterанів продовжує розширення інформаційного обміну між державними реєстрами: якщо відомості вже є у держави, ветеран не повинен повторно збирати довідки й ходити між установами.

Безперервний маршрут відновлення: забезпечення безперешкодного доступу до лікування, медичної та психологічної реабілітації.

Економічна незалежність: забезпечення ветеранів і ветеранок робочими місцями, створення можливостей для професійного розвитку та ветеранського бізнесу.

Культура вдячності: формування державної політики вдячності суспільства до військових і ветеранів на основі успішного міжнародного досвіду, адаптованого до українських реалій, а також гідне вшанування пам'яті полеглих.

Аудит програм і законодавства: переведення успішних експериментальних проєктів у статус державних гарантій, зупинення неефективних програм із перенаправленням ресурсів туди, де є результат. Декларативні норми замінюються сучасними програмами, побудованими на реальних потребах ветеранів та їхніх родин.

Поеднуємо зусилля держави та громади, щоб забезпечити ветеранам й ветеранкам гідні умови, повагу й реальну турботу. Завдання визначені, робота триває – Міністерство у справах ветеранів України забезпечить їх послідовне та ефективне виконання.

СЛУЖІННЯ ДОБРУ ТА ЛЮДЯНОСТІ

«СЬОГОДНІ я хочу всім вам подякувати за те, що Україна може жити попри обстріли, попри постійне російське знущання з українців. Після кожного російського удару українці отримують вашу допомогу, реальну допомогу, і завжди в місці ДСНС України, завжди в людей перша екстрена допомога та завжди люди отримують підтримку. Це завжди справжній героїзм, часто під загрозою повторних російських ударів», – зазначив глава держави.

Володимир Зеленський наголосив, що українські рятувальники щодня гасять пожежі, ліквідують наслідки обстрілів, знешкоджують залишки російських боеприпасів і захищають життя.

«ДСНС України є дійсно сильною, відавальною, професійною системою, яка працює, яка організована дуже якісно і яка га-

Напередодні Дня рятувальника, який відзначається 17 вересня, Президент України Володимир Зеленський зустрівся з працівниками та працівницями Державної служби України з надзвичайних ситуацій та відзначив їх державними нагородами.

рантує українцям надійний захист. П'ятдесят шість тисяч фахівців ДСНС, більш ніж 10 тисяч жінок – працівниць ДСНС України – люди, яким не байдуже, що буде з іншими. І це все – дійсно надзвичайне служіння добру та людяності», – сказав Президент.

За словами глави держави, від початку повномасштабної війни майже тисяча рятувальників відзначені державними нагородами. Шість працівників ДСНС отримали ордени «Золота Зірка» Героя України, з яких двоє – посмертно. Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять кожного й кожної, хто віддав своє життя, рятуючи інших.

Володимир Зеленський відзначив 20 працівників і працівниць ДСНС орденами «За мужність» II й III ступенів, княгині Ольги III ступеня та Данила Галицького. Серед нагороджених – пілоти гвинтокрилів, що ліквідували наслідки російських атак та евакуювали поранених, а також рятувальники, пожежники, сапери й медики з Донеччини, Херсонщини, Сумщини, Чернігівщини, Полтавщини, Київщини та Києва.

У присутності Президента міністр внутрішніх справ Іван Вигівський і голова ДСНС Андрій Даник вручили дипломи лауреатом щорічної Всеукраїнської акції «Герой-рятувальник року».

БЮДЖЕТ НА ПІДТРИМКУ ВЕТЕРАНІВ

**(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)**

зрости на 1,227 млрд гривень, або 21,6%.

Ще 7,514 млрд гривень передбачили на програми і заходи для ветеранів війни, членів їхніх сімей та родин загиблих. Це на 3,879 млрд гривень більше, ніж у 2026 році, тобто фінансування цього напрямку планують збільшити майже вдвічі. За ці кошти, зокрема, передбачена одноразова грошова допомога у разі загибелі або смерті та встановлення інвалідності окремим категоріям громадян відповідно до законодавства про статус ветеранів війни.

У межах цієї ж програми планують компенсувати учасникам бойових дій та людям з інвалідністю внаслідок війни витрати на страхування премію за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників автомобілів.

Також кошти мають піти на психологічну допомогу ветеранам і членам їхніх сімей, профе-

сійну адаптацію, фізкультуру та спорт. Передбачені й витрати на переобладнання автомобілів, послуги для ветеранів із порушеннями зору, паліативний догляд, лікування опіків і рубців та інші заходи з відновлення і реабілітації.

Окремо у проєкті бюджету заклали значне збільшення фінансування ветеранського підприємства. На бюджетні гранти Українського ветеранського фонду планують спрямувати 800 млн гривень. Для порівняння, у 2026 році на ці цілі передбачено 304,3 млн гривень.

Ще 1,178 млрд гривень у проєкті бюджету передбачили на публічні інвестиційні проєкти у ветеранській сфері. З них 1,1

млрд гривень планують витратити на створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища. Ще 1,078 млрд гривень мають спрямувати на створення державних ветеранських просторів.

На роботу фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих громадян, а також компенсацію витрат на оренду житла планують виділити 2,588 млрд гривень. Ще 561,2 млн гривень передбачено на діяльність підприємств, установ та організацій у сфері управління Мінвeterанів. До цієї суми, зокрема, входять витрати на утримання Національного військового меморіального кладовища та роботу Українського ветеранського фонду.

Важливо зауважити, що йдеться саме про показники проєкту Державного бюджету на 2027 рік, а не про остаточно затверджені видатки. Законопроект №16000 зареєстрували у Верховній Раді 15 вересня 2026 року, і наразі він перебуває на розгляді парламенту.

ВІД «ВІЛЬХИ» ДО «НЕПТУНА»

У Польщі на MSPO-2026 стенд КБ «Луч» / «Укроборонпрому» виявився, мабуть, найцільнішим за кількістю нових розкриттів на одній виставці за всю історію підприємства. Шість виробів в один ряд: дві нові зенітні ракети, зенітна ракета «Корал», снаряд для «Вільхи», «Паляниця» і корабельний «Нептун». Більшість медіа зосередилися на «Коралі» – але на стенді поряд стояли речі не менш цікаві. Особливо РК-2ПЗ – зенітна ракета, яку «Луч» буквально виліпив із ПТРК «Бар'єр» і вже застосовує на передовій.

ПЕРЕРОБКА «БАР'ЄРА» ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ ДРОНІВ

НАЙНЕСПОДІВАНІШИЙ виріб на стенді – РК-2ПЗ. Це зенітна керована ракета, створена на основі ПТРК «Бар'єр» від того ж КБ «Луч». «Луч» узяв відпрацьовану протитанкову конструкцію і переробив її під зенітне застосування: розміри і принцип роботи успадковані від «Бар'єра», управління – лазерним променем, що передає команди на приймач у кормовій частині. Маса – 29 кг, бойова частина осколково-фугасна – 6,1 кг. Призначена для ЗРК «Десна» або «Стрела-10» після модернізації.

Ракета вже активно використовується на передовій.

Важливе застереження: швидкість польоту РК-2ПЗ – дозвукова, 200–220 м/с. Цього достатньо для перехоплення тихохідних дронів, але замало для збиття крилатих ракет. Головна ніша – БПЛА середнього класу і тихохідні цілі. Саме тому в головній частині розміщений «поясок» лазерних датчиків безконтактного підриву – вони гарантовано спрацюють проти БПЛА, на відміну від традиційних радіопідривачів.

СУЧАСНА РАКЕТА ДЛЯ СТАРОЇ «ОСИ»

ДРУГИЙ зенітний виріб від «Луча» – РК-19, створений для ЗРК «Оса». Радянська «Оса» (9К33) широко використовується в арміях колишнього СРСР, але оригінальних ракет 9М33 стає дедалі менше. РК-19 – це українська заміна: радіокомандне наведення з автоматичним супроводом радаром пускової установки, неконтактний підривник.

Характеристики: дальність – до 10 км, стеля – до 5000 м, швидкість польоту – 600 м/с, бойова частина – 14,3 кг. Здатна перехоплювати як дозвукові, так і надзвукові цілі.

Для армій, що ще тримають «Осу» на озброєнні, це практичне рішення продовжити ресурс комплексу без необхідності закуповувати нові пускові. «Луч» позиціонує РК-19 не лише для ЗСУ, але і як потенційний експортний товар.

«ВІЛЬХА»: СНАРЯД Р624 НА СТЕНДІ

НА СТЕНДІ ТАКОЖ представлений снаряд Р624 калібру 300 мм для РСЗО «Вільха» – системи, яка давно і активно застосовується ЗСУ для ударів по тилу противника. «Вільха» є українською заміною радянського «Смерча» з

суттєво покращеною точністю завдяки системі корекції траєкторії. Публічна поява на польській виставці – сигнал про готовність до ширшого просування на ринок НАТО-сумісних країн.

«ПАЛЯНИЦЯ» І «НЕПТУН-Д»

ЗАМІКАЮТЬ лінійку два виробі, які вже відомі широкому загалу, але у новому контексті. «Паляниця» (UAV-290) – крилата ракета КБ «Луч», вперше показана публічно ще 24 серпня 2024-го. Розробку було підтверджено урядом лише у 2026-му. На MSPO-2026 вона вже стоїть на стенді не як секрет, а як серійний продукт.

РК-360Л «Нептун-Д» (на знімку) – корабельна модифікація відомої протикорабельної ракети «Нептун», що потопила крейсер «москва» у квітні 2022-го. «Нептун-Д» – адаптована версія для нових носіїв і завдань. Присутність на відкритому міжнародному стенді означає: «Луч» готовий обговорювати цей виріб із потенційними партнерами.

ВІКНО У ПОЛЬОВИЙ АРСЕНАЛ

ГОЛОВНИЙ висновок MSPO-2026 для КБ «Луч» – не в окремих виробках, а в загальній картині. На стенді одночасно стоять: ракета, що вже воює (РК-2ПЗ), ракета для продовження ресурсу союзницьких комплексів (РК-19), перспективна система для збиття

балістики («Корал»), снаряд для РСЗО («Вільха») і дві крилаті ракети різного класу. Це не виставковий каталог – це картина того, чим насправді займається одне підприємство в умовах повномасштабної війни.

Андрій ШАДРІН.

ПРО ЦІ ТА ІНШІ РОЗРОБКИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЧИТАЙТЕ НА 4-6-Й СТОР.

Український оборонно-промисловий комплекс розробив нову зенітну ракету, призначену для застосування у складі модернізованих радянських зенітних ракетних комплексів «Стрела-10», а також нового комплексу «Десна», пише «Мілітарний».

НОВА ЗЕНІТНА РАКЕТА

ПРО НОВУ РОЗРОБКУ стало відомо під час виставки MSPO у Польщі, де її представив «Укроборонпром».

Новий боеприпас отримав позначення РК-2ПЗ. Його створили на основі української протитанкової керованої ракети «Бар'єр». Своєю чергою, «Бар'єр» є розвитком сімейства ракет Р-2, розробленого конструкторським бюро «ЛУЧ».

Калібр РК-2ПЗ становить 130 мм, вага осколково-фугасної бойової частини – 6,1 кг.

Застосування ракети передбачає спочатку виявлення та вибір цілі оператором. Після отримання цілевказання оператор за допомогою пульта керування обирає об'єкт для автоматичного супроводу. Для цього використовується телевізійний або тепловізійний канал оптичної прицільної станції.

Після захоплення цілі ракета запускарється з пускового контейнера. Її наведення здійснюється за допомогою лазерної системи.

Йдеться, що РК-2ПЗ обладнана безконтактним датчиком цілі, який активується під час наближення ракети до об'єкта ураження. Якщо ракета безпосередньо влучає в ціль, спрацює контактний датчик, після чого підривається осколково-фугасна бойова частина.

Вага ракети разом із пусковим контейнером – 47 кг.

Під час створення «Рифа» українські розробники зберегли низку основних елементів радянського комплексу. Зокрема, він використовує гусеничне шасі МТЛБ, поворотний механізм пускової установки та місце оператора.

Перші вогневі випробування модернізованого комплексу відбулися ще у грудні 2021 року.

У червні цього року стало відомо, що «Риф» уже перебуває на озброєнні українських військових. Вперше комплекс публічно показали бійці 101-го окремого зенітного ракетного дивізіону 30-го корпусу морської піхоти.

Окремо українська промисловість представила новий зенітний комплекс «Десна», який також розрахований на застосування ракет РК-2ПЗ.

«Десна» являє собою новий модуль, призначений для цих ракет. Його планують встановлювати на окреме шасі, однак яку саме платформу використовуватимуть, поки не демонстрували. На цей момент більшість технічних характеристик як самого ЗРК «Десна», так і ракети РК-2ПЗ офіційно не розголошується.

Лариса КОЗОВА.

ОДНА УСТАНОВКА – ШІСТЬ ТИПІВ РАКЕТ

Під час однієї з найбільших виставок озброєння MSPO-2026 у Польщі представили українську універсальну систему ППО SHERSHEN. Про це повідомляє кореспондент NV.

УНІКАЛЬНІСТЬ SHERSHEN полягає в тому, що одна система може використовувати одразу кілька типів ракет – від радянських до сучасних західних, розповів представник виробника – колишній військовослужбовець, полковник Сил ППО, що побажав залишитись анонімним.

«До нас почали надходити іноземні зенітно-ракетні комплекси, з яких тільки сам SAMP/T і Patriot використовує спеціалізовані ракети. Решта комплексів, NASAMS чи IRIS-T, використовують авіаційні засоби ураження класу «повітря-повітря». Маючи таке технічне завдання, ми вирішили зробити мультиракетний зенітний комплекс, який може приймати більшість подібних радянських ракет, що є в Україні чи в Східній Європі, і також американські авіаційні ракети. Наприклад, ми вже тестували AIM-9 і AIM-132. Завдання було – зробити універсальну пускову установку, щоб експлуатанту не було заморочок при перезаряджанні комплексу, і, відповідно, універсальну систему управління цим комплексом», – розповів співрозмовник.

Виробник згадує щонайменше шість видів ракет, які можуть використовуватися «Шершенем», та уточнює, що можливе застосування «ракет наступного покоління».

На виставці показали не лише пускову установку, а цілий комплекс: батарею, змонтовану на шасі Iveco, пускову установку з відкритими напрямними для авіаційних ракет, радарний модуль із купольним обтічником та командно-штабну машину.

За даними виробника, SHERSHEN зможе виявляти цілі на від-

стані до 85 км, а починаючи з 75 км – супроводжувати одночасно до 24 цілей. Зона ураження залежить від типу ракети: за дальністю – від 1,5 до 25 км, за висотою – від 20 м до 10 км.

Комплекс зможе одночасно вести вогонь по шести цілях, а ймовірність ураження однією ракетою становить 0,75. Це такий самий показник, як у французького ЗРК Crotalet. Одна пускова установка має 16 ракет.

Представник виробника розповів, що комплекс, однак, не допоможе у збитті балістичних ракет, оскільки авіаційні ракети мають недостатню швидкість. Проте «Шершень» може збивати FPV-дрони, ударні дрони середньої чи великої дальності, крилаті ракети, літаки і гелікоптери.

Новий ЗРК використовує ракети, що не мають такого критичного дефіциту, як боеприпаси для інших західних систем ППО. До прикладу, загалом у світі було виготовлено понад 200000 ракет AIM-9 усіх модифікацій. Ця ракета є однією з тих, що підходять для «Шершеня».

За словами представника виробника, комплекс перед цим проходив випробування в Україні в макетному варіанті та успішно збив британський безпілотною, що виконував роль цілі. Співрозмовник також заявив, що не знає, чи зацікавлені в Міністерстві оборони України у цьому комплексі, але що він вже привернув увагу відвідувачів виставки з ОАЕ та європейських країн.

Разом з новим ракетним комплексом було представлено нову ракету Р-287, що готова до застосування у ЗРК SHERSHEN.

Сергій ОКУНЬ.

«КОРАЛ» ПРОТИ БАЛІСТИКИ

Українська зенітна ракета "Корал" від Державного Київського конструкторського бюро "Луч", як задекларовано, має можливість боротися із балістичними ракетами. Про це йдеться у матеріалі українського військового порталу Defense Express, який розповідає про появу цієї ракети на виставці MSPO-2026 у Польщі.

ЗАЗНАЧАЄТЬСЯ, що вперше ця розробка була представлена у 2021 році. Вже тоді для неї була оголошена можливість збиття не лише аеродинамічних цілей, таких, як літаки чи крилаті ракети, а й тактичних балістичних ракет.

За п'ять років між демонстраціями характеристики ракети змінилися. Так, маса ракети зросла з 300 кілограмів до 450. Раніше довжина ракети складала 4,33 метра, а тепер – 4,8; діаметр становив 230/260 міліметрів, а тепер – 230/300.

"У нових опублікованих характеристиках "Корала" не вказано максимальну дальність та висоту цілі, але, враховуючи збільшення габаритів, цілком слід очікувати й збільшення цих параметрів. Бо раніше мова йшла про максимальну дальність стрільби до 30 км, а висоту цілі – до 10 км", – йдеться у повідомленні.

Також "Корал" залишився без поясу газодинамічних рулів поперечного керування. Ця технологія дозволяє ракеті агресивно маневрувати зі значними перевантаженнями. Така технологія є однією зі складових, характерних для зенітних ракет із можливістю кінетичного перехоплення балістичних цілей.

"Тобто шляхом знищення прямим ударом, що призводить до

ліквідації загрози разом із бойовою частиною ще в повітрі", – пояснили аналітики.

Системи наведення у ракеті, додають вони, вочевидь, залишилися аналогічними – активна радіолокаційна головка самонаведення на кінцевому етапі польоту. Діаметр верхньої частини "Корала" у 230 мм залишився без змін.

"Таким чином, зенітна ракета "Корал" наразі, з точки зору можливостей боротьби з балістичними ракетами, більш наближена

до PAC-2 GEM-T. Тобто має можливість ураження балістичної ракети близьким підривом та уламками, а не кінетичного перехоплення, як у PAC-3 MSE", – зауважили у Defense Express.

Водночас "Корал" менший за PAC-2 GEM-T, злітна маса якої близько 900 кг, з яких 90 кг припадає на вагу бойової частини. Тож найближчим орієнтиром може бути нова PAC-3 ACE, яка наразі у розробці та має коштувати вдвічі дешевше за рахунок значного спрощення.

Передбачається, що вона матиме довжину близько 5,2 м при діаметрі до 300 мм та злітну вагу близько 370 кг. У PAC-3 ACE, яка не матиме функції кінетичного перехоплення, також немає поясу газодинамічного керування, але є активна радіолокаційна головка самонаведення.

"Така конфігурація дозволяє розраховувати на масове виробництво без "вузьких гирл" PAC-3 MSE", – додали аналітики.

Як повідомляє УНІАН, директор з розвитку оборонного підприємства, офіцер Повітряних сил у резерві Анатолій Храпчинський зазначає, що ЗРК "Корал" не зможе збивати російські балістичні ракети.

Він зауважив, що середня швидкість цієї ракети становить близько 3 тисяч 900 кілометрів за годину. За його словами, це ключова характеристика, яка вказує на те, що "ми не можемо перехоплювати цією системою балістику".

Таня ПОЛЯКОВСЬКА.

ДЛЯ КОМПЛЕКСУ «ВІЛЬХА»

Україна представила нову ракету для комплексу "Вільха", яка перебуває на завершальному етапі випробувань. Як повідомляє "Мілітарний", ракету, розробником якої є Конструкторське бюро "ЛУЧ", показано на виставці MSPO-2026.

ЗАЗНАЧАЄТЬСЯ, що її максимальна дальність – 110 кілометрів, а бойова частина – 220 кілограмів, калібр – 300 мм, довжина – 7,6 метра, а загальна маса – 907 кілограмів.

Ракета здатна коригувати траєкторію за заданими координатами впродовж усього польоту, використовуючи супутникову навігацію та бортову інерційну систему.

"Представлений зразок помітно відрізняється від попередніх боеприпасів сімейства: ракета отримала змінну хвостову частину з обертовим блоком. У попередній конструкції під час польоту навколо поздовжньої осі оберталася вся ракета. Завдяки такому рішенню корпус ракети залишається стабілізованим у польоті", – пише видання.

Леся ЛЕЩЕНКО.

ЗАМІНА РАДЯНСЬКИХ ЗЕНІТНИХ РАКЕТ

Україна розробила нову зенітну ракету РК-19 для радянських зенітних ракетних комплексів "Оса-АКМ". Її публічно представили у квітні, а під час виставки MSPO стали відомі основні характеристики боеприпасу.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ "Мілітарний", РК-19 призначена для заміни радянських зенітних ракет серії 9М33МЗ, які використовуються комплексами "Оса-АКМ".

Вперше нову ракету показали у відеопривітанні Президента України Володимира Зеленського з нагоди Дня збройора. Пізніше на виставці представники "Укроборонпрому" підтвердили її призначення.

За заявленими характеристиками, РК-19 може уражати повітряні цілі на відстані до 10 кілометрів та на висоті до 5 кілометрів. Максимальна швидкість польоту ракети становить близько 600 метрів за секунду.

Як і радянська ракета 9М33МЗ, РК-19 використовує радіоконтинентну систему наведення.

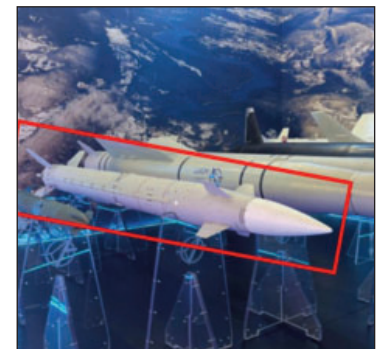
Маса ракети разом із пусковим контейнером становить 163 кілограми. Габарити контейнера – 3255х320х303 мм. Бойова частина важить 14,3 кілограма.

Навіщо Україні нова ракета?

"Оса-АКМ" – радянський всепогодний зенітний ракетний комплекс, призначений для захисту військ і важливих об'єктів від авіації та крилатих ракет.

Українські військові активно використовували ці комплекси після початку повномасштабного вторгнення агресора. Штатний боекомплект самохідної пускової установки складається із шести ракет 9М33МЗ.

Радянська 9М33МЗ важить

126,3 кілограма, з яких 15 кілограмів припадає на бойову частину. Вона здатна розвивати швидкість до 500 метрів за секунду та уражати цілі на відстані до 10 кілометрів і висоті до 5 кілометрів.

Досвід бойових дій показав, що українські військові успішно застосовували "Оси" проти російських безпілотників і крилатих ракет. Особливо активно комплекси використовувалися у 2022 році та частині 2023-го.

Проте з часом запаси радянських ракет для цих систем почали скорочуватися. Через дефіцит штатних боеприпасів інтенсивність використання "Ос" знизилася. Поява РК-19 має вирішити проблему залежності від запасів радянських ракет і дозволити продовжити експлуатацію наявних в Україні комплексів "Оса-АКМ".

Марта ГИЧКО.

УКРАЇНСЬКИЙ УДАРНИЙ БЕЗПІЛОТНИК

Українська компанія GrimTech завершує розробку ударного безпілотника літакового типу Grim LA-80, конструктивно схожого на російські дрони типу "Молнія". Дрон показали на оборонній виставці MSPO-2026 у польському Кельце. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на "Мілітарний".

ДЛЯ ЯКИХ цілей призначений Grim LA-80?

Дрон розрахований на перевезення до 5 кг корисного навантаження на відстань до 80 км, а одним із пріоритетів розробників є низька вартість апарата.

Grim LA-80 призначений передусім для ураження стаціонарних цілей у тилу противника: це можуть бути укріплення, бліндажі, капоніри та техніка, яка тривалий час залишається на одному місці.

За словами представника

GrimTech "Мілітарному", дальність польоту може змінюватися залежно від маси корисного навантаження. Зокрема, з вантажем близько 2 кг апарат теоретично зможе подолати до 100 км, однак головним обмеженням залишається стійкість зв'язку. Ставка – на більше корисне навантаження і на дальність польоту, зазначають у GrimTech.

Якою буде конструкція та система керування дроном?

Для керування дроном розглядають використання базового

радіоканалу, цифровий відеозв'язок і Starlink. Саме супутниковий зв'язок у компанії називають пріоритетним варіантом, оскільки він має забезпечити стабільніше керування на великій відстані.

Серійний корпус Grim LA-80 планують виготовляти методом вакуумного формування, що має зробити його легшим, міцнішим і придатнішим до швидкого виробництва. Крила виготовлятимуть із пінопласту, а в конструкції також використовуватимуть алюмінієві труби та фанеру.

Компанія не виробляє бойових частин для цього безпілотника, їх встановлюватимуть безпосередньо військові. Конструкцію вантажного відсіку адаптують до боеприпасів різних типів і доволі великого діаметра. Вона також дасть змогу регулювати положення боеприпасу для правильного балансування апарата.

"Допрацюємо, поліруємо продукт, щоб він був якісний, і пробуємо виготовити тестову партію зразків для передачі на фронт для тестів, для польових випробувань", – розповіли у GrimTech.

Наразі Grim LA-80 перебуває на завершальному етапі розробки та ще не застосовувався в бойових умовах. GrimTech готується виготовити тестову партію безпілотників, яку передадуть військовим для польових випробувань.

Лев ШЕВЧЕНКО.

Засоби радіоелектронної боротьби (РЕБ) відіграють одну з ключових ролей в російсько-українській війні. Вони захищають війська та важливі об'єкти від ураження, а також безпосередньо впливають на розвідку противника. 12 вересня в Україні відзначають День військ радіоелектронної боротьби. Відповідний указ підписав Президент України Володимир Зеленський у 2025 році. З цієї нагоди Фокус зібрав низку українських розробок у сфері РЕБ і РЕР, які активно використовуються для захисту від російської агресії.

ЗАСОБИ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ

Знешкоджений "Шахед".

Стратегічний рівень

УКРАЇНСЬКА СИСТЕМА "ПОКРОВА" призначена для протидії БПЛА, які використовують супутникову навігацію. Вона використовує GPS/GNSS-спуфінг, змушуючи ворожі безпілотники отримувати хибні координати. За даними Повітряних сил ЗСУ, "Покрова" успішно працює проти російських "Шахедів" та "Гераней".

"За цим майбутнє. А "Покрова" – це одна з систем, яка, за словами представників Генштабу, є на озброєнні та ефективно працює", – сказав колишній речник ПС ЗСУ Юрій Ігнат журналістам.

Система РЕБ "Ліма" (Lima EW), розроблена українською компанією Cascade Systems, покликана протидіяти балістичним і крилатим ракетам, БПЛА та керованим авіабомбам. Цей засіб РЕБ також використовує як придушення та GNSS-спуфінг, змінюючи навігаційні дані цілі.

Cascade Systems заявляє про дальність до 370 км і можливість роботи проти різних типів повітряних загроз. Виробник також стверджує, що лише за перший квартал 2026 року "Ліма" нейтралізувала 26 російських "Кинджалів".

ФАБ-500.

Тактичний рівень

МОБІЛЬНИЙ комплекс РЕБ "Буковель-AD" від української компанії Proximus призначений для боротьби з безпілотниками. Система виявляє БПЛА, після чого створює перешкоди його каналу зв'язку з оператором і сигналам GPS/GLONASS.

За даними британського порталу Janes, дальність виявлення "Буковель-AD" становить до 100 км, тоді як дальність придушення сягає 16 км.

Український комплекс РЕБ "Анклав" застосовується для придушення супутникової навігації ворога. Перші версії системи були орієнтовані передусім на GPS, що дозволяло протидіяти БПЛА, які поклалися на супутникову навігацію. Є повідомлення, що українські військові

Комплекс РЕБ "Анклав". Почали використовувати "Анклав" та "Буковель-AD" ще в період АТО.

"Я почав працювати у 2015

Окопна РЕБ

"ЕТЕР" ЯВЛЯЄ собою компактний засіб радіоелектронної розвідки (РЕР), призначений для використання безпосередньо на тактичному рівні. Як пояснює Defense Express, система виявляє та аналізує радіосигнали, зокрема випромінювання ворожих засобів зв'язку та РЕБ. Комплекс був розроблений у межах українського оборонного кластеру Brave1.

Лінійка українських засобів РЕБ "Шатро" створена компанією UNWAVE для захисту особового складу, позицій і техніки від безпілотників. Система створює радіоперешкоди каналам управління FPV-дронів, а окремі модифікації призначені для протидії Mavic і подібним БПЛА. Виробник пропонує версії для різних частотних діапазонів, а також варіанти для встановлення на транспорт.

Система РЕБ "Етер".

Система "Шатро" STR50-1.5800.

Комплекс "Буковель-AD".

році. Через майже повну відсутність засобів радіоелектронної боротьби ми почали залучати волонтерські кошти і закуповувати обладнання, таке як Uniden, AOR та HackRF для прослуховування незахищеного радіозв'язку. Потім поступово у нас почали з'являтися засоби для боротьби з GPS-навігацією та ми почали боротися з БПЛА. А потім ми отримали системи "Анклав", які тільки проходили випробування. Були лише канали для придушення GPS-навігації, нічого більше. Але для росіян це все одно було сюрпризом", – розповів виданню військовий з підрозділу РЕБ ЗСУ на умовах анонімності.

Анастасія АНДРУСЯК.

ПРАЦЮЄ ГАРЯЧА ЛІНІЯ Українського ветеранського фонду

Якщо ви переживаєте стрес, потребуєте фахової поради чи опинилися у складній ситуації – допомога поруч. Вона є повністю безкоштовною та конфіденційною.

ЄДИНИЙ НОМЕР кризової та юридичної підтримки Українського ветеранського фонду: 0 800 33 20 29.

Хто може звернутися? Ветерани, ветеранки та їхні рідні; військовослужбовці та їхні близькі; сім'ї полонених, зниклих безвісти та загиблих Захисників і Захисниць; люди, які пережили окупацію або вимушено залишили свої домівки; усі українці, які потребують психологічної підтримки.

Основні напрями допомоги: психологічна підтримка (цілодобово 24/7) – оперативна допомога фахівців у моменти кризи; юридичні консультації (будні з 09:00 до 18:00) – розв'язання питань військового права, статусів, пільг і соціальних гарантій.

Деталі та онлайн-звернення: https://veteranfund.com.ua/projects/hot_line/.

Команда психологічної підтримки – це 14 досвідчених фахівців, які пройшли спеціальне навчання за стандартами НАТО, зокрема з питань запобігання суїцидам. Головний психолог лінії – ветеран Олександр Чаморсов.

В юридичному напрямі

працюють четверо профільних правників, які спеціалізуються на захисті прав ветеранів та їхніх родин і регулярно проводять тематичні вебінари.

Окрім індивідуальних телефонних консультацій, у межах проєкту створено безпечний простір для взаємодії – групи підтримки, які надають можливість бути серед людей зі схожим досвідом, в атмосфері розуміння та прийняття: група підтримки ветеранів та членів їхніх родин; група підтримки та супроводу по втраті "Ладіна"; терапевтична група для тих, хто втратив "Вісім кроків"; ресурсна терапевтична група для всіх, хто зазнав страждань внаслідок війни.

Не залишайтеся наодинці зі своїми переживаннями та правовими лабіринтами. Довіртеся фахівцям, які зрозуміють, почують і підтримають. Гаряча лінія кризової та юридичної підтримки Українського ветеранського фонду Мінвeterанів реалізується за підтримки НАТО in Ukraine у рамках Комплексного пакету допомоги НАТО Україні.

ДОПОМОГА ВІД ФАХІВЦІВ ІЗ СУПРОВОДУ

У громадах України, в тому числі й при медзакладах, працюють вже майже 3000 фахівців із супроводу і їхня кількість невинно зростає. З яких питань можна звернутися за допомогою до фахівців із супроводу ветеранів й ветеранок?

ЩОДНЯ ВОНИ взаємодіють із ветеранами, ветеранками, їхніми родинами, сім'ями полеглих: допомагають зорієнтуватися у державних програмах підтримки, доступних можливостях, надають базову допомогу у вирішенні повсякденних питань.

Важливо й те, що більшість фахівців із супроводу – це самі ветерани, ветеранки або члени їхніх родин. Саме вони найкраще розуміють реальні потреби та знають, яку допомогу слід надавати.

Тож з якими питаннями можна звернутися до фахівця із супроводу?

Статуси. Фахівці пояснюють, які статуси передбачені законодавством, допомагають зібрати необхідні документи та пройти всі етапи оформлення.

Грошові виплати та соціальна допомога. Консультують щодо доступних виплат і компенсацій, допомагають подати заявки та відстежити їх розгляд.

Лікування, реабілітація та протезування. Допомагають зорієнтуватися в медичних і реабілітаційних послугах, пояснюють, куди звертатися і як отримати необхідну допомогу.

Психологічна підтримка. Скеровують до фахівців і програм психологічної допомоги для ветеранів, ветеранок та їхніх родин.

Працевлаштування та кар'єра. Допомагають визначити професійні можливості, знайти роботу, пройти навчання або змінити напрям діяльності.

Гранти та власна справа. Інформують про можливості для започаткування чи розвитку бізнесу, допомагають підготуватися до участі у грантових програмах.

Житло та житлові питання. Пояснюють механізми отримання житла або компенсацій, допомагають стати на облік і пройти необхідні процедури.

Освіта та навчання. Консультують щодо вступу, перекваліфікації та доступних освітніх програм.

Підтримка родин загиблих. Надають супровід родинам загиблих воїнів, допомагаючи з оформленням пільг, виплат і отриманням необхідних послуг.

Знайти фахівця із супроводу ветеранів і ветеранок можна онлайн через сервіс цифрову платформу Ветеран Pro у Дії, а також через підрозділи з питань ветеранської політики, які функціонують в областях, районах і громадах. Детальніше тут: <https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/yak-znayti-fahivtsya-iz-suprovodu-u-svoiyi-gromadi-onlajn-abo-oflajn>.

Проєкт «Ветеран Pro» реалізовано Мінвeterанів спільно з Мінцифрою та Дією за підтримки Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні у межах «Проєкту підтримки Дія», що реалізується за фінансування Швеції.

Реалізується у межах Стратегії ветеранської політики та Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, започаткованої з ініціативи першої леді Олени Зеленської.

Храм душі нашої

ПАМ'ЯТАЮ запах спаленого Маріуполя. Пам'ятаю смак спаленого бетону інших населених пунктів. І сьогодні мене занесло в одне із селищ фронтової зони. Тут колись кипіло життя, а сьогодні можна знімати фільми про апокаліпсис.

Чагарниками поросли двори, зграї здичавілих собак шукають прихистку, вивернуті зсередини будинки кусками розкидані в радіусі 50-70 метрів, ніби то була не бомба, а вулкан вибухнув.

Селищні багатоповерхівки в 2,3,4 поверхи перетворені на купи битої цегли. Горять, димлять та смердять ці руїни не одну добу, бо ж має вигоріти все, що полишив місцевий люд, рятуючись від війни.

Над розтросченими гаражами в'ється виноград, обліплений стиглими ягодами. Земля під сливами синить від опалого врожаю. Гілки яблунь обтяжено гнуться до землі, не маючи можливості порадувати дитвору своїми смаколиками.

РОЗДУМИ З ПРИВОДУ

Найважливіше в цій історії те, що сюди не дійшла рашистська армія. Вони не прорвалися до цього селища. Але... але знеси його вщент. Перетворили на примару, на апокаліптичну інсталяцію не придатну до життя... Ось і вся правда про високу культуру, літературу, особливу духовність і т.п. Рашисти здатні тільки на розруку і злобу. А тих, хто й творив їхню культуру, вони розстріляли в комуністичному угарі ще 100 років тому, ставши нащадками вертухаїв...

Допоки чекаю робочих розпоряджень, біля мене догорає кіп'якаповерховий будинок. Смог тягнеться в броньовик. А апаратура показує, що над селищем знову якісь крила: ймовірно, готуються продовжувати стирати

населений пункт повністю. Хоча що нищити? Поки що цілих будівель я тут не бачив.

Тому всі слова, новини, заяви, повідомлення, проповіді, заклики, які лунають чи пролазять в наш інформаційний простір звідти, це всього лише брехлива ширма для авіабомб, які нищать усе, куди не може дійти їх піхота.

Описую цю ситуацію для тих, хто і донині любить репостити "високодуховні" тексти без оглядки на авторство і місце написання, мовляв, тексти можуть бути самі по собі. Але текст не існує без розділових знаків, не існує без інтонації автора. І автор не житель Всесвіту чи небес, а людина свого часу, свого суспільства, свого болю та досвіду. А інколи це людина своєї вигоди та пропаганди.

Перед тим як щось читати чи цитувати, подивіться хто написав, коли написав, кому написав. Бо і свт. Іоанн Златоуст під вселенною і цивілізацією розумів лише імперію, в якій жив. І свт. Василій Великий свій Шестиднів розповідав селянам, а не астрономам. А сучасний проповідник під словом "єдинство" може розуміти не біблійний ідеал, описаний в книзі Діянь Апостольських, а малюнок з радянського букварика, заплісуючи очі на ГУЛАГ.

Болем душі відгукнувся мій сьогоднішній маршрут. Шкода людей. Шкода праці. Шкода солдатів, які гинуть під авіабомбами. Проте цей життєвий досвід спонукає розрізняти авторів, слова і тексти, якими б прекрасними словами вони не були приправлені.

І ще. У контексті мережевих дискусій про авторитетних старців, їх пророцтва і їх оцінки історичних та соціальних подій... Всі, кому сьогодні більше 55 років за паспортом, історію Батьківщини вчили по підручнику з дивного назвою "Історія СРСР древніх/нових/новіших часів". Гадаю, пояснювати не потрібно.

Сергій ЮЩИК,
волонтер, настоятель
Афанасьєвського храму,
проректор Київської
духовної академії і семінарії.

Зверніть увагу!

САМОСТІЙНІСТЬ І МОБІЛЬНІСТЬ

Як ветеранам й ветеранкам з інвалідністю навчитися водінню на переобладнаних авто за кошти держави. Роз'яснюємо покроково.

КЕРУВАННЯ транспортним засобом у наші дні є одним з ключових елементів самостійності та мобільності, зокрема для ветеранів й ветеранок з інвалідністю внаслідок війни та членів їхніх сімей з інвалідністю, що підвищує їх можливість щодо мобільності й відповідно можливості працевлаштування.

Вони мають можливість безкоштовно навчатися водінню на транспортних засобах, які переобладнані (пристосовані) під їхні потреби, адже витрати на навчання відшкодовує Міністерство у справах ветеранів України.

Хто має право: люди з інвалідністю (незалежно від причин її отримання) з числа ветеранів і ветеранок війни, членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, які мають відповідні медичні показання до керування транспортними засобами.

Алгоритм дій:

Крок 1. Пройдіть медичний огляд та отримайте медичну довідку форми 083/о – це обов'язковий документ, що підтверджує придатність людини за станом здоров'я керувати транспортними засобами. Вона необхідна для проходження навчання/перенавчання в автошколі.

Крок 2. Оберіть зручну для себе спеціалізовану автошколу.

На базі навчальних закладів системи МВС: Національна академія внутрішніх справ (Київська область, Києво-Святошинський район, с. Віта Поштова); Львівський державний університет внутрішніх справ (м. Львів, вул. Максима Кривоноса, 1); Дніпровський державний університет внутрішніх справ (м. Дніпро, проспект Науки, 26); Маріупольський центр первинної професійної підготовки «Академія поліції» Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький, вул. Велика Перспективна, 1); Харківський національний університет внутрішніх справ (м. Кам'янець-Подільський, вул. Лесі Українки, 14А); Одеський державний університет внутрішніх справ (м. Одеса, провулок Сабанський, 4); Вінницьке вище професійне училище Департаменту поліції охорони (м. Вінниця, вул. Генерала Арабея, 11).

Інші навчальні заклади: Підприємство «Учбово-виробничий центр «Житомирської міської асоціації інвалідів» (м. Житомир, вул. Б. Тена, 10А); Автошкола ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород, вул. Капітульна, 26); ТОВ «Миколаївська зразкова автошкола «Престиж» (м. Миколаїв, вул. Слобідська 6, 81А); Рівненський центр професійно-технічної освіти Дер-

жавної служби зайнятості (м. Рівне, вул. Пирогова, 8); ТЗОВ «Любарт Драйв» (м. Луцьк, вул. Шопена, 22); Ковельська технічна школа ТСОУ (м. Ковель, вул. Театральна, 34); Харківський автотранспортний фаховий коледж (м. Харків, майдан Конституції, 28).

Крок 3. Подайте заяву. Зверніться до структурних підрозділів з питань ветеранської політики за місцем реєстрованого, або фактичного проживання (при ОБА, районних адміністраціях або виконавчих органах міських, районних у містах рад), із заявою та необхідними документами. Заяву можна подати як у паперовій, так й в електронній формі.

До заяви надається: копія паспорта громадянина України; копія реєстраційного номера облікової картки платника податків (у разі відсутності, в паспорті має бути відмітка про відмову від прийняття такого номера); копія посвідчення, що підтверджує наявність одного зі статусів, або документа, що підтверджує належність до відповідної категорії осіб; копія свідоцтва про шлюб, для дітей – свідоцтва про народження (для членів сімей); медична довідка щодо придатності до керування транспортним засобом.

Підрозділ з питань ветеранської політики укладає тристоронній договір про надання послуг із ветераном війни або членом його сім'ї та автошколою. Навчання повністю оплачує Мінвeterанів.

Крок 4. Пройдіть теоретичне навчання в обраній автошколі (якщо у вас є посвідчення водія відповідної категорії – пройдіть практичне перенавчання на спеціалізованому транспортному засобі).

Крок 5. Складіть теоретичний іспит у сервісному центрі МВС.

Крок 6. Пройдіть практичне навчання в автошколі на спеціалізованому транспортному засобі.

Крок 7. Складіть практичний іспит у сервісному центрі МВС.

Крок 8. Отримайте посвідчення водія у сервісному центрі МВС.

З детальною інформацією про проект "Безбар'єрні автошколи" та умовами навчання можна ознайомитися: <https://driveability.mvs.gov.ua/>.

Навчання водінню на адаптованих авто для ветеранів й ветеранок з інвалідністю здійснюється на виконання Стратегії ветеранської політики до 2030 року та в рамках фінансування проекту "Безбар'єрні автошколи" Міністерства внутрішніх справ України у межах Національної стратегії безбар'єрності, яка створена за ініціатииви першої леді Олени Зеленської.

ДОВГОТРИВАЛИЙ ДОГЛЯД

Чим це відрізняється від реабілітації? Реабілітація – це коли людині повертають функції організму. А тут інша історія. Людина через поранення чи хворобу, отриману на війні, вже не може сама про себе подбати. І стоїть питання не "коли одужає", а "як забезпечити гідне життя щодня". Комусь – на кілька місяців. Комусь, на жаль, назавжди.

ВІДОБРАЖЕННЯМ спроможності особи до самообслуговування слугує шкала Бартела – міжнародний інструмент, який використовують в медицині та реабілітації по всьому світу. Вона відображає, наскільки людина здатна сама одягнутися, поїсти, дійти до вбиральні. 30 балів і менше означає, що людина повністю залежна від сторонньої допомоги.

Разом з МОЗ і НСЗУ вже законтрактовано 9 закладів, які надають послугу довготривалого догляду, де можна отримати цю послугу за державний кош:

- Волинський обласний госпіталь ветеранів війни, м. Луцьк, вул. Стефаніка, 3А – +38 (033) 272-14-43;
- Медичний центр реабілітації та паліативної допомоги, м. Київ, вул. Федора Максименка, 26 – +38 (066) 343-07-17;
- Хмельницький обласний госпіталь ветеранів війни, с. Ружичанка, вул. Визволителів, 3 – +38 (044) 333-74-25;
- Миська клінічна лікарня № 4, м. Дніпро, вул. Ближня, 31 – +38 (097) 959-91-23;
- Кременчуцький обласний клінічний шпиталь для ветеранів війни, м. Кременчук, вул. Ігоря Сердюка, 23/1 – +38 (096) 183-18-50;
- Київська міська клінічна лікарня № 8, м. Київ, вул. Юрія Кондратюка, 8 – +38 (044) 502-37-37;
- Заліщицький обласний госпіталь інвалідів війни та реабілітованих, м. Заліщики, вул. Шашкевича, 42 – +38 (035) 542-12-86;
- Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни, м. Черкаси, вул. Дахнівська Січ, 1 – +38 (0472) 31-10-20;
- Рівненський обласний клінічний госпіталь, смт Клевань, вул. Дераженська, 39 – +38 (097) 686-91-50.

Щойно Міжвідомча комісія, до складу якої входять Мінвeterанів, МОЗ, НСЗУ та громадськість, розглянула інші заявки і рекомендувала укласти договори ще з 8 закладами. Це заклади на Прикарпатті, Вінничині, Чернігівщині, Сумщині, Київщині, Одещині та Черкащині. Мережа поступово шириться в регіони, де таких послуг раніше не було зовсім.

Завдання – розширювати географію надання послуги так, щоб місце проживання людини не визначало, чи зможе вона отримати довготривалий догляд. Так доповнюється система охорони здоров'я необхідними послугами та адаптується до потреб людей із бойовими травмами, щоб поліпшувати якість їхнього життя.

ЯК ВІДНОВИТИ ПАПЕРОВЕ ПОСВІДЧЕННЯ

Паперове посвідчення ветерана (учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, члена родини загиблого) можна відновити у разі втрати або пошкодження.

ВЕЛОДНОЧАС важливо знати: Електронне посвідчення ветерана у застосунку Дія має таку ж юридичну силу, як і паперове, тому ним можна користуватися без обмежень.

Та якщо маєте бажання отримати новий паперовий документ – розповідаємо, як це зробити.

Куди звертатися? До однієї з установ, в залежності від статусу та обставин його отримання: Міністерство у справах ветеранів України; Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП); місцевий структурний підрозділ з питань ветеранської політики (при районних, районних у м. Києві, держадміністраціях, органах місцевого самоврядування).

Що треба зробити? Подати заяву особисто або через законного представника, або шляхом відправлення документів поштою (рекомендованим листом). У заяві, яка складається у довільній формі, необхідно зазначити: прізвище, ім'я та по батькові; адресу проживання; електронну пошту та номер телефону; спосіб отримання нового посвідчення (де саме ви хочете його забрати: за місцем оформлення посвідчення, у ЦНАП (повне найменування та місцезнаходження).

Відновлення через Міністерство у справах ветеранів підходить лише для тих, кому статус надано міжвідомчою комісією, утвореною Мінвeterанів. Документи подавати

на адресу: вулиця Хрещатик, 34, м. Київ, 01001.

Заява надається у довільній формі, в ній зазначається прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), поштова адреса та адреса електронної пошти, номер телефону, спосіб отримання посвідчення. До неї додаються:

- копія паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу);
- копія реєстраційного номера облікової картки платника податків;

- копія документа, який посвідчує особу законного представника або уповноваженої особи, та копія документа, який надає їм повноваження представляти заявника (у разі звернення законного представника або уповноваженої особи);

- фотокартка розміром 3x4 сантиметри;

- витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни (ЄДРВВ).

Відновлення через ЦНАП. Подається заява у довільній формі, а від імені дитини віком до 14 років таку заяву подає інший з батьків (опікун, піклувальник або інший законний представник), та додаються:

- копія паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу);

- копія реєстраційного номера облікової картки платника податків;

- копія свідоцтва про народження або витяг з Державного

реєстру актів цивільного стану громадян про державну реєстрацію народження дитини (для дітей);

- фотокартка розміром 3x4 сантиметри (для дітей за бажанням);
- посвідчення, яке потребує заміни;

- документи про зміну особистих даних – прізвища, власного імені та по батькові (у разі наявності);

- витяг з ЄДРВВ.

При відновленні через місцевий структурний підрозділ з питань ветеранської політики слід подати заяву та копії документів до структурного підрозділу за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання (перебування) або за адресою фактичного місця проживання (для ВПО). Перелік документів аналогічний до подачі через ЦНАП.

Порядок відновлення посвідчення учасника бойових дій для чинного військовослужбовця встановлюють органи, в яких такі військовослужбовці проходять службу. Тобто процедура може відрізнитися залежно від відомства.

Важливо пам'ятати: електронне посвідчення ветерана повністю замінює паперове з юридичної точки зору; відновлення паперового документа – це право, а не обов'язок.

Процедура відновлення є доволі простою та доступною. Головне – правильно обрати установу та підготувати необхідний пакет документів. А поки триває оформлення, електронне посвідчення ветерана у Дії безперешкодно підтверджує ваш статус.

РОБОЧИЙ ТИЖДЕНЬ ДНІПРЯН

Звичайний робочий тиждень. Був він насичений подіями у громадському житті Дніпропетровського міського об'єднання ветеранів Афганістану.

ЗІЗДИЛИ до Харкова. Біля оновленого пам'ятника полеглим «афганцям» Василь Гонтар спілкувався з головою Харківської міської СВА Михайлом Биковим. Михайло розповів про роботу організації, про складний процес оновлення пам'ятника, технічні та кабінетні перипетії. На згадку про зустріч обмінялися пам'ятними речами. Нам передали мартиролог загиблих в Афганістані "Біль пам'яті Слобожанщини" та монографію про

локальні конфлікти ХХ століття. Запросили друзів до нас у гості. Нам є що показати і є про що розповісти.

В офісі ДМОВА вручили головам районних відокремлених підрозділів оновлені документи на продовження повноважень. Обговорили поточні моменти, поділилися планами роботи на найближчу перспективу.

Голова Індустріального районного відокремленого підрозділу ДМОВА Валерій Чернета презентував свою книгу "БІГ", де розповідає про сім'ю та громадську діяльність як голови підрозділу і ветерана нинішньої війни.

Відбулася ділова зустріч з Сергієм Соломахою – фахівцем із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Обмінялися

інформацією, обговорили чинні законодавчі акти щодо ветеранів війни. До речі, завдяки йому вдалося перевести ветерана війни в Афганістані з інвалідністю Анатолія Поуха після інсульту з лікарні додому для реабілітації.

І найцікавіше. Великий прийом ветеранів, які масово повертаються з дач, а також після відпустки, у яких за літній період з'явилося багато різних життєвих питань. Найбільш цікаві питання: згадав, що у 55 років треба було виходити на пенсію, а вже майже 60; тільки ді-

знався, що УБД виплачується разова допомога до Дня Незалежності України, а він її третій рік не отримує; терміново треба лягати до госпіталю для зміни групи інвалідності.

Як завжди, прийом громадян вели голова ДМОВА Юрій Виноградов і голова ревкомісії ДМОВА Анатолій Новак. Уважно, терпляче вислуховували ветеранів і чим могли, тим допомагали, консультували. Робота спілки триває кожного дня.

Юрій ВІНОГРАДОВ.

Пам'ять

ЖИВІ У НАШИХ СЕРЦЯХ

У День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і цілісність держави, у Тернополі на Алеї Героїв Микулинецького кладовища відбулися поминальні заходи, в яких взяли участь ветерани-«афганці».

ПЕРШИЙ заступник голови Тернопільської обласної Спілки ветеранів Афганістану Василь Когут, голова міської організації УСВА Роман Храпцьо разом з бойовими побратимами провідали могили полеглих «афганців» у сучасній російсько-українській війні.

Спільною молитвою, покладанням квітів до могил і запаленням лампадок вшанували пам'ять полеглих героїв і висловили співчуття родинам.

Людина живе в наших серцях і справах доти, доки живе пам'ять про неї. Захисники України живі у нашій пам'яті, ми шануємо їхній подвиг!

**ПРЕС-СЛУЖБА
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
УСВА.**

Передплата

Побратиме, це наша з тобою газета!

Стартує передплатна кампанія на 2027 рік!

З 21 вересня 2026 року – на сайті АТ «Укрпошта»; з 1 жовтня – за електронною версією каталогів на автоматизованих відділеннях; з 15 жовтня – оформлення передплати за друкованим каталогом.

Для пересувних відділень: з 2 листопада 2026 року – оформлення передплати через пристрій «З в 1» (Be Post) та з використанням друкованого каталогу.

«Каталог медіа України на 2027 рік (I півріччя)» містить два розділи: загальнодержавні медіа, місцеві медіа (у розрізі регіонів).

Газету Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, матеріали про життя і роботу організацій УСВА, спогади, проза і поезія, можна передплатити.

Вартість передплати на 2027 рік:

на місяць – 20 грн, на три місяці – 60 грн, на шість – 120 грн.

Вартість приймання передплати – 20 грн.

Оформити передплату з поточних місяців 2026 року також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передуватиме передплатному.

Мінімальний передплатний період – один місяць.

Вартість передплати на місяць – 18 грн,

на три місяці – 54 грн.

Вартість приймання передплати – 20 грн.

Наш індекс – 30224.

НЕ ЗАБУДЕМО НІКОЛИ

Скільки би часу не минуло від початку військової компанії СРСР в Афганістані, забути ті часи не маємо права. На наших очах проходила війна, на наших руках помирили друзі. Не забудемо про ті дні ніколи.

НАПРИКІНЦІ серпня 1980 року в село Орлинці Шепетівського району прийшла чорна звістка про загибель односельця Зайчука Сергія Дмитровича. Він був не тільки першим загиблим «афганцем» у селі, але у всьому Шепетівському районі. Минуло вже сорок шість років з того дня, але пам'ять про нього живе і понині в наших серцях.

Заходи вшанування полеглого воїна проходили за участю місцевих жителів, підлітків, яким однопольчанин Сергія Микола Ляончук розповів про ту далеку війну, про те, як загинув Сергій. У місцевому храмі відбулась заупокійна служба за загиблими воїнами в Афганістані і в теперішній війні. Пам'яті Сергія Зайчука провели дитячі змагання з легкої атлетики.

Слава Україні! Героям Слава!

**Володимир ПИПІЧ,
член Шепетівської СВА,
учасник бойових дій в Афганістані.**

ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ
Ідентифікатор медіа
R30-03455.

Газета заснована у липні 1991 року

**ЗАСНОВНИК: УКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ
АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)**

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Е.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С.М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 1405.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

9 786177 229352